

Dopisi dobredosli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 29.

V Ptuj v nedeljo dne 21. julija 1907.

VIII. letnik.

Vse črno...

Ljudstvo se pričinja zavedati, da si zamore dolžati svoj položaj edino z lastno močjo; ljudstvo čuti, da je klerikalstvo vir vsega zla in da se treba braniti v prvi vrsti proti ljudem, ki bodo zakriti zlato solnce s črnimi kutami... Praveže je pričelo dihati ljudstvo in z veseljem je opazoval vsak naprednjak v zadnji volilni borbi, da padajo lupine iz ljudskih oči in da hraka protiklerikalno prepričanje naprej... Veljbu temu, da nista bila Ježovnik in Roblek nikdar najina pristaša, smo se veselili njih izvolitve. Kajti nam se ne gre za osebe, temveč za misel!

Malo čudno pa je bilo, da sta prišla nakrat pesnik Fedorov in advokat dr. Kukovec, da sta izrekli neko novo, baje celo „napredno“ narodno stranko in da sta v globokem basu svojega prepričanja trdila, da je ta nova narodna stranka avstrijec, ki bode rešil štajersko ljudstvo iz črnih spon... Rekli smo takoj: ni vse zlato, kar se svetli! Ni vse „napredno“, kar zraste iz noč v glavi od „Domovine“ odslovljenega srednjaka Spindlerja! Rekli smo tudi, da sta prvaško-dohatarski vrag in prvaško-farški hudnik brata in da ljudstvo obema ne more zaupati...

Vkljub temu je sedel velik del ljudstva na limate „narodne stranke“! Pravimo: na limate! Kajti danes ve vsakdo, ki opazuje politični razvoj, da jo je „narodna stranka“ grozno zavozila in da so njeni poslanci prodali in izdali svojo naprednost ter svoje volilce.

List klerikalnega dr. Benkoviča (štev. 22) se zavzema v uvodnem članku zato, da bi se zbrali vsi jugoslovanski poslanci v enem klubu. Pri tej priliki pravi „Posavska straža“:

— ker so poslanci druge (liberalne) spodne štajerske stranke ter liberalni Hribar in Strekelj s Krasa podali izjavo, s katero so polovico svojega liberalnega programa, celo njegove glavne točke snedli! itd.

Tako stoji torej stvar! Ježovnik, Roblek, Hribar in Strekelj so snedli svoje napredno prepričanje in se šopirajo danes v državni zbornici kot klerikalci! Zdaj razumemo, kako so mogli vstopiti ti laži-napredni možakarji v klub, v katerem sedi 7 farjev in katerega podpredsednik je stari klerikalec hofrat Ploj! Zdaj razumemo, kako je to, da interpelirata Ježovnik in Roblek edino za uradnike in pečate in napise. V volilni borbi so nesramno lagali, zdaj pa kažejo svojo pravo naravo...

Vbogo varano ljudstvo! Vse je črno okoli tebe, vse je klerikalno! Niti enega res naprednega poslanca nimajo prebivalci Šp. Stajerske, slov. Koroške, Kranjske (razven Kotarja) in Istrije ter Goriške. Niti enega ne, kajti — vsi so postali črni! Ježovnik, Roblek, Ploj, Grafenauer, — kako boste popravili svojo politično laž, kadar vas pokliče ljudstvo na odgovor?!

Vse je črno... Mi pa bomo gojili naprednost v ljudstvu in — dan obračuna pride!

Politični pregled.

Državni zbor. 11 seja je nadaljevala razpravo o proračunskem provizoriju. Kot prvi je

govoril nemški narodnjak posl. Stölzl. Naglašal je v prvi vrsti potrebo dela v zbornici. Govoril je o šolstvu, ki mora ostati nedotaknjeno od klerikalnega vpliva, omenil nadalje potrebo zavarovanja za starost in onemoglost in pametne politike za izboljšanje stanja srednjih stanov (malih kmetov in obrtnikov). Glede vojaščine je zahteval 2 letno službo, izlajšanje „urlaubov“ in vojaških vaj, ter rekel, da se mora tudi v vojaku spoštovati človeka. Nadalje je govoril ta poslanec o razmerju z Ogrsko in dejal, da je treba vpoštovati klic „proč od Ogrske“. Končno je izjavil, da bode njegova stranka glasovala za proračunski provizorij. Za njim je govoril soc. demokrat dr. Adler. Razjasnil je zlasti stališče svoje stranke glede drugih in napadal zlasti hudo Luegerjevo krščanske socialce. Posl. Silberer je govoril o zvišanju poštnih pristojbin, poslanec Biankini pa o postopanju Madžarov napram Hrvatim. Po raznih vprašanjih je bila seja zaključena. — 12. seja. Govoril je dr. Ofaer, ki se je pečal v prvi vrsti s potrebno preosnovno kazenskega zakona. Za njim je govoril soc. dem. Beer, ki se je pečal zlasti z delavskimi vprašanji. Med njegovim govorom že je prišlo do raznih meklcov. Še huje so se pričeli poslanci kregati in psovati med govorom nemškega radikalca Wolfa. Prišlo je do burnih prizorov in človek se je moral zopet spominjati stare zbornice. — V 13. seji je bil zlasti važen govor nemškega narodnjaka posl. Peschka. Govoril je imenitno o razmerju z Ogrsko in dejal, da bodo kmetijski poslanci le tako pogodbo sprejeli, ki ne bode nasprotovali njih interesami. Zahteval je v prvi vrsti, da se neha „surtaksa“ na sladkor, da se ne trpijo dolgotrajne pogodbe na moko, pri katerih izgubijo avstrijski kmetje vedno. Tudi naj bi se odstranilo privileg, da ne plačujejo veliki ogrski mlini nobenih davkov v pristanih. Govoril je nadalje o tem, da so cene žitja v zadnjih letih zelo padle; cena pšenice je padla od l. 1870 za 11 kron. Živinske cene so se sicer malo zvišale, ali kmetje nimajo nič od tega. Govor posl. Peschka je večina poslancev pritrdila. Prvaški poslanci se brigajo za vse mogoče, za kmetijski položaj pa ne odprejo svojih ust. Govor posl. Peschka je bil več vreden nego vsi dosednji govori prvakov z interpelacijami vred... — 14. seja je sklenila prvo branje proračunskega provizorija. Potem so stavili poslanci Udrzal in tovariši nujnostni predlog glede zvišanja melioracijskega sklada. Izmed drugih predlogov bode omenjen predlog posl. Cingr in tovarišev za vpeljavo 8 urnega delavnika v rudarstvu. Potem se je pričela razprava o Udrzalovem predlogu. Posl. Udrzal (češki agrarec) je razjasnil melioracijska dela in utemeljeval svoj predlog. Zavzemal se je za travniške mojstre (Wiesenbaumeister) in dejal, da se potoke danes ne regulira temveč le krpa. Dejaj je, da leži njegov predlog v interesu vseh stanov. — Posl. Iro je rekel, da je bil uresničen melioracijski sklad za namene male kmetije, zdaj pa se porabi večinom za reguliranje potočkov. Priporočal je tudi, da se razdeli sklad pravično na posamezne kronovine. — Poljedelaki minister grof Aueršperg je dejal, da je zvišanje tega sklada res potrebno; v prvem polletju si je vlada tudi pridobila 3 milijone v ta namen; letos bode

šlo torej 6 1/2 milijonov v ta sklad. Ali minister se je izjavil proti nujnosti Udrzalovega predloga. Posl. Povše je omenil potrebo, da se pripravi za Kras in Istrijo vode. — Posl. Luksch se je zavzel za nujnost predloga. Potem se je razgovor zaključil. Glavnim govornikom (za) je bil izvoljen Poljak Kozlovski, ki se je tudi za nujnost predloga zavzemal. Ta nujnost je bila tudi sprejeta in se je pričela glavna razprava. Posl. Schraffl (kršč. socialce) je kritiziral nujne predloge v splošnem in predlagal, da se izroči Udrzalov predlog dotičnemu odseku. Posl. Steiner pa je predlagal, da mora odsek zadevo še v tem zasedanju rešiti. Posl. Steinwender (nemški narodnjak) je rekel, da je sedanjí melioracijski zakon popolnoma nepravilen. Treba je spreminiti zakon tako, da dobijo tudi južne planinske dežele kaj od njega. Kmetje so danes prepričanja, da pomagajo kanali le Ogrom pri uvozu. Pri glasovanju se je sprejel predlog Steiner. Torej je šla ta postava v odsek in radovedni smo, kedaj zagleda zopet božje solnce... Posl. Lueger je predlagal izvolitev velikega odbora za slavlje 60 letnega vladnega jubileja našega cesarja. Lueger je napovedal, da bode potem predlagal, država naj podeli 100 milijonov v ta namen, da se uresniči zavarovanje za starost in onemoglost, ki pa naj obsega vse stanovce. Luegerjev predlog je bil sprejet. Potem se je pričelo prvo čitanje predloga glede izgotovljenja novih 100 kronskih zlatov. Govorila sta vse-nemški posl. Malik in finančni minister Korytovski, nakar se je predlog sprejel. Par manjših postavnih načrtov se je izročilo odsekom.

Deželni zbori. Kakor se čuje, hoče vlada v jeseni nekaj deželnih zborov sklicati. Zasedanje bode pričelo s 10. septembrom.

Pogodba z Ogrsko. Listi poročajo, da so imela posvetovalnja avstrijske in ogrske vlade gledé pogodbe še precej uspeha. V kratkem izvemo torej, kaj so gospodje ministri pri zeleni mizi sklenili. Doslej se že ve, da bode veljala nova pogodba le za 10 let, torej le do leta 1917. To je bila ogrska zahteva. Ogrji upajo namreč, da bodo l. 1917 že gospodarsko tako razviti in krepki, da ne bodo več Avstrije potrebovali. Avstrija jim je le dobra, dokler so še revni. Potem vržejo krinko raz obraza. Tudi glede užitninskega davka je zmagała Ogrska. Svote tega davka se oestro ločijo in to po porabi. Davek za avstrijski sladkor se dviga na Ogrskem. Za kavo pa naj se dviga colnina. Colnine pa se porabi za skupne izdatke obeh državnih polovic. S tem je Avstrija zopet osleparjena. Kajti od svojega sladkorja ne dobi niti vinarja davka, davek od kave pa porabi za skupne izdatke. Na vsak način je nova pogodba zopet za Madžarone ugodna, za potrpežljive Avstrijane pa slaba. Radovedni smo, kaj bode nova poslanska zbornica k temu jajcu rekla, katerega sta zlegla Beck in Weckerle.

Na Portugalskem so bili v zadnjem času nemiri, ki so posledica nemarnega gospodarstva. Kako se zapravlja tam ljudske denarje, to presega res že vse meje. Neki višji uradnik je bil imenovan poslancem za Kitajsko; dobival je zato letno 50.000 markov in poleg tega 120.000 za druge posle; mož pa se niti iz Portugalske